

Kamienica Aleksandrowiczów zwana też kamienicą Paryską

2022-10-21

W tym odcinku cyklu #krakowheritage zapraszamy do kamienicy, która ma aż trzy adresy. Położona w prawobrzeżnej części Podgórza kamienica Aleksandrowiczów, zwana też Paryską, zlokalizowana jest przy ulicach: Brodzińskiego 9, Staromostowej 6 i Przy Moście 1 - gdzie jest jedynym budynkiem.

Kamienica Aleksandrowiczów jest wpisana do rejestru zabytków pod nr A-703 decyzją z 28 czerwca 1986 r. Stanowi własność powiatu krakowskiego i jest siedzibą Wydziału Geodezji, Kartografii i Katastru oraz Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Obiekt stanowi charakterystyczny element w panoramie Podgórza, górując nad bulwarem Podolskim.

Budynek został wzniesiony ok. 1906 roku dla Filipa Aleksandrowicza. Swoją charakterystyczną architekturą w stylu historyzmu z elementami secesji przypomina domy nad Sekwaną, dlatego w Krakowie nazywany został kamienicą Paryską, zaś na prawym brzegu Wisły kamienicą Aleksandrowiczów – stanowił bowiem własność tej żydowskiej rodziny, właścicieli firmy papierniczej.

Kamienica jest dwupiętrowa, z wysokim parterem niwelującym spadek terenu. Została zbudowana na rzucie silnie wydłużonego, nieregularnego wielokąta. Fasada stanowi trzy części (każda dla poszczególnej ulicy), frontową 13-osiową oraz dwie boczne 3-osiowe. Osie skrajne o ściętych narożach zaakcentowane są wykuszami o wysokich namiotowych daszkach. Elewacja charakteryzuje się bogatym wystrojem architektoniczno-rzeźbiarskim. Forma kwiatowa w stylu secesji przedstawia stylizowane kwiaty słonecznika ze skośnie ułożonymi długimi łodygami i charakterystycznymi liśćmi. Elewacja ponad parterem wykończona jest okładziną z cegły cementowej. Główne wejście do budynku jest bardzo wysokie, z dwuskrzydłową, drewnianą bramą o półkolistym zwieńczeniu.

W 2021 roku przeprowadzono remont konserwatorski elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej. Realizacja tego przedsięwzięcia w jednym sezonie budowlanym, którego łączny koszt wyniósł 878 tys., możliwa była dzięki współfinansowaniu z budżetu Krakowa (kwota: 200 tys. zł), z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (168 tys. zł) oraz środków własnych beneficjenta (510 tys. zł).

Julian Aleksandrowicz - Doktor Twardy

Z rodziny, do której należała kamienica, pochodził prof. Julian Aleksandrowicz ps. Doktor Twardy (1908- 1988) – polski lekarz internista, profesor nauk medycznych, filozof medycyny i hematolog.

Po ukończeniu w 1926 r. VI Gimnazjum im. T. Kościuszki podjął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego, zakończone dyplomem lekarza w 1933 r. W rok później ukończył również Studium Wychowania Fizycznego UJ. W 1934 r. obronił pracę doktorską dotyczącą badań bioptycznych szpiku, które rozpoczął jeszcze jako student medycyny.

Zmobilizowany w sierpniu 1939 r. jako ppor. lekarz i przydzielony do 72 pułku piechoty brał aktywny udział w działaniach wojennych. Po ucieczce z obozu jenieckiego wrócił do Krakowa w styczniu 1940

r., ale już w 1941 roku znalazł się w getcie krakowskim, gdzie zorganizował jeden z trzech istniejących tam szpitali. W czasie likwidacji getta zdołał wraz z żoną i dzieckiem przedostać się kanałami na zewnątrz, po czym został na wiosnę 1944 roku przeniesiony do oddziałów Armii Krajowej na teren kielecko-radomski. Tam organizował służbę sanitarną w słynnym Korpusie „Jodła” i brał czynny udział w walkach jako dowódca plutonu. W uznaniu tych zasług został później odznaczony krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem walecznych, Krzyżami Zasług z Mieczami i innymi medalami wojskowymi.

W 1947 roku Julian Aleksandrowicz habilitował się na Wydziale Lekarskim UJ na podstawie pracy napisanej w podziemiu pt. „Schorzenia narządów krwiotwórczych w świetle badań bioptycznych”. Książka ta, wydrukowana w 1946 r., stała się pierwszym powojennym polskim podręcznikiem hematologii.

W 1950 roku powierzono doc. Aleksandrowiczowi organizację III Kliniki Chorób Wewnętrznych, przekształconej później w Klinikę Hematologii. Kierował tymi jednostkami przez 28 lat, a przez następnych 10 lat – już jako emerytowany profesor – pozostawał w ścisłym związku z Kliniką Hematologii IMW AM. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1951 roku, a profesora zwyczajnego w 1956 roku.

Skupił wokół siebie wielu wybitnych uczniów, tworząc jeden z głównych ośrodków medycznych w kraju. Z jego szkoły wyszło kilka pokoleń specjalistów chorób wewnętrznych i hematologów, z których ponad 40 uzyskało tytuły naukowe doktora nauk medycznych, 9 się habilitowało, a 5 zostało profesorami. Inni objęli samodzielne ordynatury oddziałów chorób wewnętrznych.

Julian Aleksandrowicz traktował organizm człowieka jako odzwierciedlenie ekologicznej rzeczywistości. Zwrócił uwagę na możliwy wpływ zaburzeń składu środowiska na zawartość biopierwiastków w organizmach zwierząt i ludzi. Podkreślał, że zarówno niedobory, jak i nadmiary bioelementów oraz ich wzajemne relacje mogą wiązać się bezpośrednio z zapadalnością na niektóre choroby. Był autorem, współautorem lub redaktorem naczelnym wielu podręczników lekarskich, rozdziałów w specjalistycznych monografiach oraz książek popularnonaukowych.

Profesor Aleksandrowicz mawiał: „Człowiek jest wart tyle, ile uczyni dla drugiego”. Został uhonorowany przez miasto Kraków ulicą „Doktora Twardego”, jego imię nosi Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 3 w Krakowie oraz Polskie Towarzystwo Magnezologiczne (PTMag) z siedzibą w Warszawie.

Opisy przygotowano w oparciu o literaturę, dostępne źródła historyczne oraz rys historyczny zawarty w programie prac konserwatorskich, a także opracowanie prof. dr hab. med. Aleksandra B. Skotnickiego.

W cyklu **#krakowheritage** prezentujemy krakowskie zabytki odnowione przy wsparciu miasta. Zachęcamy do spacerów szlakiem krakowskich renowacji i poznawania lub okrywania na nowo najpiękniejszych obiektów, a także oznaczania ich hasztagiem #krakowheritage – wspólnie pokażmy, że jesteśmy dumni z efektów opieki nad zabytkami naszego miasta.

**Magiczny
Kraków**

Chcesz poznać więcej odnowionych zabytków? – pozostałe odcinki cyklu #krakowheritage możesz znaleźć [tutaj](#).